

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Ի Ր Ե Ք Ի Ր

ԲԱՆԱԳԱՐԱՆ, ԵՕԳԱՅԻՆ, ԲԱՆԱԳԱՐԱՆ ԵՒ ԵՌԵՎԱՆ

Տարեկան գին կանխիկ շուրջ 100:

Այս Լրագիրը ամեն երկուշաբթի օրերը կը հրատարակուի:

Պոչտին դուրս գալով Լրագիրներուն փոստային ծախքը առնուցին ջրայ է:

Ինչպիսիք համար չուր մը հրատարակեց ուշացը դիտի վճարե տոցին 40 փարսյ:

Նորաստից գրաց ծանուցումը ձրի է:

Դուրսէն եկած նամակներուն փոստային ծախքը դիտի վճարէ:

ԲԱՆԱԳԱՐԱՆ

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊՕԼԻՍ 26 ՕԳՈՍՏՈՍ

— Բնիկ ժամանակ մը առաջ, երբ որ մեծաւոր տերութեան կողմէն Պ. Սուրբաբեկ, որ հիմա գիտականութեամբ ի իշխան կը գտնուի, Լ. Թէքէրէր, Լ. Բոսաօղ Նասիր անունով մէկ մը ըստ պանեղոն գիտականութեամբ զարկեր էր ասիկայ. և այն ատենը յաւանդեալ կառավարութիւնը այս մարդըս բանտը դրաւ. և ետքը բարձրագոյն դասն ուղեւորեց Կոստանդնուպոլիս խրկեց, որ դատարան տեսնուի և արժանի եղած պատիժը կրէ:

— Եւ ժամանակէն ի վեր ասոր վրայ քննութիւն կը կատարուի. քննութիւնները լրացան, և Լ. Բոսաօղ Նասիրը յանցանոր գտնուեցաւ. ուստի արդարութեան վճռոյ գերագոյն ատենը վերջին վճիռը տուաւ որ յիշեալ չարագործը հինգ տարի բանտը կենայ:

— Եւ ժամանակէն ի վեր ասոր վրայ քննութիւն կը կատարուի. քննութիւնները լրացան, և Լ. Բոսաօղ Նասիրը յանցանոր գտնուեցաւ. ուստի արդարութեան վճռոյ գերագոյն ատենը վերջին վճիռը տուաւ որ յիշեալ չարագործը հինգ տարի բանտը կենայ:

— Եւ ժամանակէն ի վեր ասոր վրայ քննութիւն կը կատարուի. քննութիւնները լրացան, և Լ. Բոսաօղ Նասիրը յանցանոր գտնուեցաւ. ուստի արդարութեան վճռոյ գերագոյն ատենը վերջին վճիռը տուաւ որ յիշեալ չարագործը հինգ տարի բանտը կենայ:

— Եւ ժամանակէն ի վեր ասոր վրայ քննութիւն կը կատարուի. քննութիւնները լրացան, և Լ. Բոսաօղ Նասիրը յանցանոր գտնուեցաւ. ուստի արդարութեան վճռոյ գերագոյն ատենը վերջին վճիռը տուաւ որ յիշեալ չարագործը հինգ տարի բանտը կենայ:

հոռիէ լրագրոյն կը գրեն:

— Բոսաօղ Նասիրը յանցանոր գտնուեցաւ. ուստի արդարութեան վճռոյ գերագոյն ատենը վերջին վճիռը տուաւ որ յիշեալ չարագործը հինգ տարի բանտը կենայ:

— Եւ ժամանակէն ի վեր ասոր վրայ քննութիւն կը կատարուի. քննութիւնները լրացան, և Լ. Բոսաօղ Նասիրը յանցանոր գտնուեցաւ. ուստի արդարութեան վճռոյ գերագոյն ատենը վերջին վճիռը տուաւ որ յիշեալ չարագործը հինգ տարի բանտը կենայ:

— Եւ ժամանակէն ի վեր ասոր վրայ քննութիւն կը կատարուի. քննութիւնները լրացան, և Լ. Բոսաօղ Նասիրը յանցանոր գտնուեցաւ. ուստի արդարութեան վճռոյ գերագոյն ատենը վերջին վճիռը տուաւ որ յիշեալ չարագործը հինգ տարի բանտը կենայ:

— Եւ ժամանակէն ի վեր ասոր վրայ քննութիւն կը կատարուի. քննութիւնները լրացան, և Լ. Բոսաօղ Նասիրը յանցանոր գտնուեցաւ. ուստի արդարութեան վճռոյ գերագոյն ատենը վերջին վճիռը տուաւ որ յիշեալ չարագործը հինգ տարի բանտը կենայ:

— Եւ ժամանակէն ի վեր ասոր վրայ քննութիւն կը կատարուի. քննութիւնները լրացան, և Լ. Բոսաօղ Նասիրը յանցանոր գտնուեցաւ. ուստի արդարութեան վճռոյ գերագոյն ատենը վերջին վճիռը տուաւ որ յիշեալ չարագործը հինգ տարի բանտը կենայ:

— Եւ ժամանակէն ի վեր ասոր վրայ քննութիւն կը կատարուի. քննութիւնները լրացան, և Լ. Բոսաօղ Նասիրը յանցանոր գտնուեցաւ. ուստի արդարութեան վճռոյ գերագոյն ատենը վերջին վճիռը տուաւ որ յիշեալ չարագործը հինգ տարի բանտը կենայ:

առիթով վերջինիս պատիւ և նշան տրուեցաւ: Հարեարի գաւառին գլխաւոր քաղաքն է Սուրբաբեկ. ուր տեղ յիշեալ բարձրագոյն Սուրբաբեկ մէկ փաշային կողմէն կառավարութեան տեղակալ պիտի նստի:

— Եւ ժամանակէն ի վեր ասոր վրայ քննութիւն կը կատարուի. քննութիւնները լրացան, և Լ. Բոսաօղ Նասիրը յանցանոր գտնուեցաւ. ուստի արդարութեան վճռոյ գերագոյն ատենը վերջին վճիռը տուաւ որ յիշեալ չարագործը հինգ տարի բանտը կենայ:

— Եւ ժամանակէն ի վեր ասոր վրայ քննութիւն կը կատարուի. քննութիւնները լրացան, և Լ. Բոսաօղ Նասիրը յանցանոր գտնուեցաւ. ուստի արդարութեան վճռոյ գերագոյն ատենը վերջին վճիռը տուաւ որ յիշեալ չարագործը հինգ տարի բանտը կենայ:

— Եւ ժամանակէն ի վեր ասոր վրայ քննութիւն կը կատարուի. քննութիւնները լրացան, և Լ. Բոսաօղ Նասիրը յանցանոր գտնուեցաւ. ուստի արդարութեան վճռոյ գերագոյն ատենը վերջին վճիռը տուաւ որ յիշեալ չարագործը հինգ տարի բանտը կենայ:

ԲԱՆԱԳԱՐԱՆ

ՍԻՐ ՃԵՄՍ ՌՕՍ ՆԱԽԱԳԱՐԱՆ

ՃԱՆԱԳԱՐԱՆ ԴՈՒՐԻՆԻ ԹԻՒ ԻՆԵ

ՖԻՆԱՆՍԻՆ ԳՆԱՀԱՐԱՆԻ ԶԱՄԱՐ

Հարաւստի-Ինչ:

Առաջ բերանը արագութեամբ մը վրանի կը վազէր. բայց երբ տեսաւ որ հրադէպներն (Թիւ. Բենիմին) գէտ ի իրեն շտակով նշան առին, քիչ մը կայնեցաւ, որպէս թէ մտածելու համար: Այնքան քիչ ալ հրադէպ պարզեւ ուղեցին վրան. միայն մէկ կողմը կրակ առաւ. որ էր Ս. Բոսաօղ Նասիրը: Կապաւայ գնաւորը նշան առնուած տեղը զարկաւ. բայց արդէն հոգ չըսածի պէս կ'երեւէր. հերթը սեպեց առջի ոտքովը քիչ մը շփել. քիչ մը ետքը միտքը նոր բան մը եկածի պէս ճամբորդները արհամարհելով մը ետ դարձաւ իր ճամբան գնաց: Սակայն ետ դարձած ատենը ճերմակ ձիւնին վրայ թողուցած արեւին կարծր հետքը կը ցուցանէր որ պղծի զարկուէր է: Գնաւորները մինչեւ Ռեւնէլ հրաւանդանը գացին, նաւերուն կէջած տեղէն քառասուն մղան հեռու. և հետեւին ունեցած պա-

շարները ճամբան շարունակել ուղղութեան ձգելով իրենք տեղեւորին դարձան:

Ռեւնէլ հոգիէ բաղկացած մէկ ուրիշ խումբ մըն ալ, որ ինչեւորայեք նաւէն էին, և գլխաւորն էր նաւապետի տեղակալը Ռոյնիսըն, Բրէնս Ռեւնէլ ջրանցքին արեւմտեան եզրերը քաղց մինչեւ Ֆիւրի ըստած հրաւանդանը: Եւստի հոն գտան նայն նաւ. և ունեցած շատ մը տարի առաջ հոն ձգած, և անկէջ ետքն ալ Սիւր ձէմն Ռոյնիս ձգած պաշարները: որ առաջ աւերուելու շատ աղէկ մնացեր էին: Ռոյնիսըն տեղակալը ստիպուեցաւ իր մարդոցմէն էր. կողքը հոն ձգել, որ հոգնէին հրաւանդանը էին. և ուրիշները հետն առնելով մինչեւ Կոնստանդնուպոլիս պրոսած ծովածոցը գնաց, և հոն ալ ըստ ստիպում թուղթեր կային, և շարունակուեցին հրաւանդանը մինչեւ այն ատենը Ֆիւրի գտնուած վառօջները աւերեց և անպիտան ըրաւ:

Եւստի զարձած ատենը հրաւանդանը հետն առաւ. ու նաւը մտաւ, երբ շարաթ դուրսը պտրտեցին ետքը: Միայն մէկ օրուան ուտելիք մնացեր էր քովը: Եւստի քանի մը ծովու գայլ և շատ մըն ալ արջ տեսան, բայց որսալու համար ետեւումն ինքաւ հոգ չըրին:

Եւստի խումբ մը ինչեւորայեք նաւէն շարս հոգիէ բաղկացած, Պաւստուտ տեղեկային հրամանատարութեամբ. Պէռու նեղուցին հիւսիսային է. գերբէն մինչեւ Հուսուտ հրաւանդանը առաջ գնաց: Մէկ երկու հոգի Պաւստուտ տեղեկային ընկերացան մինչեւ Լեւոքոր կղզին անցին. և ասոնց գա-

լուն պատճառն էր հրաւանդանը համար քանի մը թռչուն զարկել. բայց բան չի կրցան ընել: Բայց ճանապարհորդութեան ընթացքին տեսնուեալ զիւրի կերպ մը տրոյեցան. և այս բան ասոնց արթնացուցաւ արջ մըն էր: Եւստի վրայ նստաւ. և վարպետ ճարտարութիւնով մը առջի ոտքերը բանեցնելով շոգէշարժ կառքի մը պէս շուտով մէկ լեռնէ մը վար ինջաւ:

Պաւստուտ տեղեկայը գէտ ի տեղեկութեամբ առէ իր երկար ճամբայ ընել կ'ուզէր. բայց օգը աւրուելու վրայ էր. հովը շատ սառածի ուժով կը փչէր. և ասկէջ զատ հետը միայն մէկ շարաթուան մը ուտելիք ունէր: Եւստի հոն ետ դառնալ պէտք եղաւ:

Եւստի խումբ նաւուն նաւապետի տեղակալ Պրոնիսին հրամանին տակը ուրիշ խումբ մը արեւելեան կողմի ծովեզրերը տեսնելու ելաւ մինչեւ Բրէնս Ռեւնէլ ջրանցքին արեւելեան եզրերը: Եւստի օր նաւէն գուրս մնացեր, և քովի ուտելիքները ա. մէնն ալ հատուցեց: Եւստի ճանապարհորդութեան արդէն ժամանակի չի պատահեցաւ. երկինքին երեսը ամպով անտեղ գոցուած էր որ արեւուն էր ըստ միայն երկու անգամ տեսան Ս. Բոսաօղ Նասիրը մը գացին, որ ճանչնալու շատ գիւրջն էր. և Բրէնս Ռեւնէլ նաւապետին ջնամ աշխարհացոյցին մէջ Բրէնս նուազեց: Նշանակած էր: Արեւելեան և արեւմտեան ծովեզրերուն մէջն ալ էի տեղի երեւելի տարբերութիւններ գտաւ: Արեւելեան կողմը քարեւուն տակը ջուր կը գտնուէր, Զրանցքի մէջ տեղիքը սառույցը կատարելապէս միակուր էր. այլ արե-

ւելեան եզրերը անտեղ անհաւասար ու խորտուրտ էր որ Պ. Պրոնիս հարկ տեղից ցամաքէն եօթն մղան չափ հեռու բաղկարկերը ճամբան ձգելու զարձաւ ծովեան չեղարմարեալ համար: Եւստի ճանապարհորդութեան ընթացքին ջրանցքին արեւմտեան կողմի վրայ կը ցուցնէր. (որ 100 ստոնդանեայ ջրանցքին վրայ 240, 430 զրոյն վար ընէ է): Եւստի զարձած ատենը բաղկարկներն ալ հետն առաւ. նաւը տարաւ: Գնաւոր շատ մը հաւաք ըստ վրան երկայնակեւ ծովային լճո շուններու պատահեցան, և քանի մըն ալ արջու հետք (իդ) տեսան: Նշաններուն մէջն ալ տեսնել տեսան որ յայտնի կ'էրեւէր: Թէ գիւրջը պատկած քնացած տեղեկութեան խիստ մտէն անցեր է: Կամ թէ ցերեկին ալ, որովհետեւ արթնցած ատենին՝ ձիւնին վրայ նոր արջ պատկուած հետք տեսան, որ կը ցուցնէր թէ կ'էր գտնուէր գրեթէ վրանին (չատրին) քրտուելով անցեր գացեր է:

Պիտի շարաւստի-Ինչ:

բայ ընելը և առաջ երթալը չի տեսնուեցաւ . որ պէտք եղածը այս է :

— Օսկերլարէի ոսմանօ իտալական լրագրին մէջ հետեւեալ հատուածը կը կարդամք : « Ինկիլիզեաւ ապի Բառլամենդին մէկ վճռովը մարդոյն ֆիլը մարդկային մարմնոյ անդամ ըլլալու պատուոյն արժանիքը դաւ : Եւստայի բնակիչներուն մէկը կըռուայ մը մէջ մէկ ուրիշին քիթը կտրեր է : Եւստ կերպով մարդկային մարմինը ստիտած և անդամ մը պակսեցուցած . ըլլալուն համար դատունի կանչուեցաւ : Բիթ կտրողին կողմէն ընտրուած փաստաբանը կը պնդէր որ ֆիլը մարդկային մարմնոյ անդամ չի սեպուիր . որովհետեւ մարդոյ մարմնոյ միայն այն կը տարր անդամ կ'ըսուի որ մկանունը և երակ և ջիղ և այլն ունենայ . քիթը միայն աճառ մըն է . ուրիշ բան չէ : Եւ մարդկային մարմին ստիտել ըսելը՝ աւար անդամներուն մէկը կտրել կամ անպիտան ընել ըսել է . ուստի քիթ կտրելը մարդկային մարմին ստիտել չի սեպուիր : Եւստ վերաբուժական իրաւաբանութեամբ բացատրութեանը երդուեալ գատուորներուն խելքը պառկեցաւ . և վճիռ ըրին որ քիթ կտրողը մարդկային մարմին ստիտող չէ . ուստի մարդը առանց դատապարտութեան խողորմեցաւ : Սակայն այս վճիռս տէրութեան նախարարներուն քիչ մը փնտախար երեւցաւ . ուրովհետեւ մէկը իրեն քիթն վրայ ապահով չէր կըրնար ըլլալ : Եւստ համար մէկ նոր օրինաց առաջարկութիւն մը շինելով Բառլամենդին ներկայացոյց . որուն մէջ յայտնապէս հրատարակուած է որ մարդոյ ֆիլն ալ մարդկային մարմնոյ անդամներէն է : Օրէնքը ընդունելի եղաւ . և այն ատենէն 'ի վեր քիթն ալ մարդկային մարմնոյ մէջ կատարեալ իրաւունքի տէր ճանչցուեցաւ » :

Կ'երեւի որ այս պատմութեամբ իրօք եղած չէ . մէկ ուրիշ եղած բանի մը առակաւոր պատմութիւն մըն է . թէպէտ ինչ բանի նկատմամբ չին ուսած ըլլալը չի գիտցուիր : Զէ թէ վերաբուժութեան կամ անդամաւնութեան , այլ լոկ տրաւ մարանութեան տեղեակ եղողները անգամ դիւրաւ կը գիտնան որ թէ որ մարդկային մարմին ըլլալու համար ջիղ և երակ պէտք է նէ՝ քիթը առանց երկուքն ալ ունի : Կարուի նէ արիւն կ'ելլէ . և արիւնը երակի մէջ կ'ըլլայ : Բըթի վրայ ճանձմըն ալ նստի նէ կ'իմացուի . այսինքն քիթը զգալութիւն ունի . և զգայութեան գործընկերը ջիղերն են : Բայց յիշաւ քիթը լոկ աճառ ալ ըլլալը և կտրելը փաստ չունենար նէ՝ մարդոյն ոսկորները կտրուելն ալ փաստ պիտի չունենար . որովհետեւ ոսկորն ալ ոչ ջիղ ունի և ոչ երակ . և ուրիշ բան չէ . բայց եթէ կարծաղեալ աճառ : Եւստ խորհրդաւորութիւններուն համար խելք չի կտրել որ փաստաբան մը ատանկ ըստապարտութի մը ընել մտածէ . և գատուորներն ալ ատանկ անձունի պատճառով մը հաճին : Եւստ համար կ'ըսենք որ այս պատմութիւնն մէկ ուսուի կըրամ այլաբանութիւն մը եղած պիտի ըլլայ :

— Պ . Ուշիւր որ վաճառականաց կողմէն Եւստայի Բառլամենդին անդամ ընտրուած էր , նոր կը տակարարն վրայ երգում չընելուն համար , այսինքն՝ հրեութիւնը չի ձգելուն համար Բառլամենդը չընդունուեցաւ : Ինդհանուր փաստաբանը երկու վճիռ առաջարկեց . մէկը , որ էր այս . Պ . Ուշիւր սոր խորհրդականաց սենեակը նստելու և քուէ տալու իրաւունք չունի . 92 քուէի դէմ 166 քուէով ընդունուեցաւ . և միւսը , որով նոյն իսկ այս բանին վրայօք դրուած օրէնքին քննութիւնը յաջորդ նիստին կը ձգէր , 106 քուէի դէմ 142 քուէով ընդունուեցաւ . և բանը եկող տարուան ժողով քին մնաց :

— Վերելիայի Սանգա Լուչիա կողմէն , որ ինկիլիզներուն ձեռքն է , մէկ աղմուկ մը ելեր է , ուրովհետեւ դրանք քանի մը մարդիկ Սառլինիքա գաղով ստորին կարգի մարդոցը համարել են որ հասարակապետական կառավարութի ուղեն : Կառավարիչը այս աղմուկը յաջորդութեամբ խափաներ , և խռովարարներուն գլխաւորներէն ալ տառն և երկու հագի ձեռք անցուցեր և բանտը դրեր է :

— Տարւոյս սկիզբները ձայն մը ելաւ որ Իւլան տայի գետնախնձորները որ աղքատաց սովորական կերակուրն է , այս տարի ալ աւրուած ելեր է . և ասոր համար էփ աղէկ վախ և յուսահատութիւն և աղմուկ ալ ելաւ : Եւստ երբ որ ժամանակը եկաւ՝ տեսան որ այն համբաւը բոլորովին անհիմն է . քաղաք գետնախնձորներն ուրիշ տարիներունէն շատ աղէկ ելաւ . ուստի այս տարի խռովատեցող վիճակը ուրիշ տարիներուն վրայ աղէկ ըլլալը յուսացուի . մանաւանդ որ շատ մարդ Վերելիա և ուրիշ տեղեր անցած ըլլալով՝ բազմութիւնն ալ

առաջիւս չափ չէ :

ԱՒՄԴԻՒԱ : Տանիմառքայի Շէզվիկ—Շօլդայնի դէմ բացած կռիւը մեծնալու և տարածելու կերպարանք մը առնել կ'երեւի , թէ որ Վ իննալէն օգոստոս 1 . թուով գրուածը շիտակ ելլէ նէ : Կ'ըսուի որ Վ իննալէի կայսերական դիւանը Հաննովերի և Սաքսոնիայի կառավարութիւններուն դրեր է որ Շօլդայնի դքսութեան սահմանները պահեն , որ տանիմառքայի զօրք ներս չի մտնէ , և ինքն ալ խոստացեր է Սայն գետին եղբրքը բռնել :

Լադրիա և Պաանսա ալ մէկ մասնաւոր դաշինք մը ըրեր են , որով Ֆրանսիայի նաւախումբը Տանիմառքայի ջուրերը պիտի երթայ պտտի , որ հիմակուան վիճակին նայելով ոչ Լադրիա և ոչ Կերմանիայի ուրիշ տէրութիւնն այս բանը պիտի չի կրնան ընել : Լադրիա ըսած եմք որ՝ ուստաց մէկ նաւախումբն ալ Տանիմառքայի առաջները պտտելու վրայ է , շէզվիկից ոչ և Շօլդայնից ոչ դէմ պէտք եղած ատենը՝ տանիմառքացոյց օգնելու համար :

ԳԵՐՄԱՆԻԱ : Կերմանական օրագիր մը Շէզվիկ—Շօլդայնի վրայ հետեւեալ պատմական տեղեկութիւնը կուտայ : Տանիմառքայի թագաւորական ցեղը հատենու վրայ է . որովհետեւ հիմակ ուսան թագաւորը որ երկու անգամ կարգուած է , տղայ չունի : 1665 ին շինուած սահմանադրական կանոն մը կայ , որ կանանց ցեղէն եղած մերձաւոր ազգականին ալ ժառանգութեան իրաւունք կուտայ . և այս կանոնով՝ Տանիմառքայի թագաւորութիւնը Հեսսենի Պրէտէրիք իշխանին կ'ընայ , որ հիմակուան թագաւորին հօր քրոջ տղան է : Շօլդայնի կառավարութիւնը ուրիշ կանոններու տակ է . կանանց կողմէ ժառանգ չընդունիր . Շէզվիկ ալ անանկ կանոն մը ունի կ'ըսուի , բայց առիկայ շատ յայտնի չէ : Թէ որ Պրէտէրիք իշխանը հիմակուց իրեն ինչպիսի ժառանգութեան հրաժարած չըլլար նէ՝ Տանիմառքայի թագաւորը մեռնելէն ետքը Շօլդայնի և Շէզվիկի անկէց պիտի դատուէին . որով Տանիմառքա որ հիմակուց պըղտի տէրութիւն մըն է , աւելի կը պզտիկնար և կը տկարանար : Բայց Պրէտէրիք իշխանն ալ հրաժարեցաւ , Լադրիա չեղարկելու դուքսն ալ . և թագաւորութեան ժառանգ մնաց ամենուն միաբան ընդունելովը՝ Օրէնդուրկի դուքսը . որ Շօլդայնի և Շէզվիկի ալ կրնայ տիրել : Ուստի կուտայի դժուար տեղն է այն՝ որ տիրակալն որոշ չի գիտցը վեր թէ գերմանական դաշնակցութիւնը 1815 ին և 1820 ին ինչպէս էր նէ անանկի պիտի դառնայ մի : Եւ այժմ գերմանական դաշնակցութիւնը երկու քի բաժնուած է . Լադրիայի և Բրուսիայի կողմէն հանուր Կերմանական ներկայացընող ժողովք մը չի կայ , որ Տանիմառքայի առաջարկած պայմանագիրը ստորագրէ . հիմակուան վիճակին մէջ քանի որ Լադրիայի և Բրուսիայի մէջ նախագահութե վէճը բէն նէ՝ ոչ Լադրիա կրնայ այն պայմանագիրը ստորագրել և ոչ Բրուսիա . ուստի հիմակուան Շօլդայնի և Շէզվիկի կուտայի պատճառը՝ այս երկու մեծ տէրութեանց իրարու հետ ունեցած վէճերն են :

ՍԱՆՏԵՆԻԱ : Տէրութեան նախարարներուն մէկը՝ սանթա Ռօզա անուն , վերջին հիւանդութե ատենը խոստովանաւորելու կանչել տուաւ և խոստովանեցաւ : Որովհետեւ եկեղեցւոյ արժանուէր դէմ Սիքքաուտին հանած օրէնքին ասիկայ ալ հաւանութիւն տուած և ստորագրած էր . խոստովանաւորելու ուղեց որ ստորագրութիւնը ետ առնէ : Սանթա Ռօզա ասիկայ իր պատուոյն դաշնուբան մը ըլլալը գիտնալով ընել չուզեց . ուստի քահանայն ալ վերջին խորհուրդները չի մատակարարեց : Օսկերլարէի ոսմանօ լրագիրը կ'ըսէ որ՝ սանթա Ռօզա յամառութե վրայ զղջաց , և քանի մը վրայներու քով ըսաւ . եկեղեցին ինչ վճիռ տայ նէ՝ ես անոր հնազանդ եմ : Եւստի Վուրլինու արքեպիսկոպոսին իմացուցին նէ՝ աստուածաբաններու ժողովք մը ըսաւ և հարցուց թէ՝ ասանկ ըսելուն վրայ եկեղեցւոյ խորհուրդները մատակարարել կ'ըլլայ մի . անոնք ալ կ'ըլլայ ըսին . և արքեպիսկոպոսը հրաման տուաւ խոստովանաւորելու որ երթայ վերջին օծումը ընէ և հաջորդութիւնը տայ . բայց ժամանակը անցած էր , և խորհուրդները ընդունելու ժամանակ չունենալով սանթա Ռօզա մեռաւ :

Եւստ անհաղորդ մեռնելը շատ մարդոց ծանր գաղով , և արքեպիսկոպոսը ասոր պատճառ սեպելով աղմուկ մը հանեցին . որուն հետեւութիւնը այն եղաւ որ՝ կառավարութիւնը Վուրլինու Տ . Պաանսոնի արքեպիսկոպոսը Պէնէտդրէլա բերդը բանտը խրկեց . պահապաններուն սանտիկ պատու յարեւով որ չըլլայ որ անձամբ կամ գրով գրով հետ հաղորդակցութիւն ունենայ . և քահանայներուն ալ պատուիրելով որ ինչ և ինչ պատճառի համար արքեպիսկոպոսին գիր չի գրեն . որովհետեւ գրած գիրերնին ձեռքը չի հասնիր , և պատասխան չեն կրնար առնել : Եւստի զատ , օղալի ըսուած կրօնաւորներուն ալ Վուրլին ունեցած վանքերնին գոցել տուաւ , որովհետեւ սանթա Ռօզային խոստովանաւորելու ասանցմէ մէկն է եղեր . և կրօնաւորները վերադարձուցնելու քաղաքէն դուրս հանելէն ետքը վանքին ընչինց ալ տիրեց : Ուրիշ քանի մը տեղերու բնակիչներն ալ կառավարութեան յատուկ պատուէր չառած իրենց երկիրը գտնուած վանքերուն կրօնաւորները վճռուեցին , և վանքերը գոցեցին :

— Պիանքի Ղիօլանի անուն մէկը Վուրլին քաղաքը օրագիր մը կը հրատարակէր ժամանակէ մը 'ի վեր . որուն մէջ յայտնապէս կրօնքի դէմ բաներ կը խօսէր . և այս մարդը ինչպէս որ կ'երեւի՝ Սանթա Վարտիայի կռիւէն փախտական Վուրլին եկած ներէն էր : Լադրիայի կողմէն Վուրլին նստող դեպոսիտը ինդրից կառավարութիւնէն որ Պիանքի Ղիօլանիին հանած օրագիրը խափանուի , և ինքը Սառլանիայի թագաւորութեան սահմանէն դուրս հանուի . կամ ըսածս ըրէք , կամ իմ անցագիրներս չինեցէք որ ես երթամ ըսաւ : Կառավարութիւնը ասանկ մարդու մը համար Լադրիայի հետ աւրու վիճուղեց . որովհետեւ բնիկ իրեն հպատակն ալ չէր որ պաշտպանութիւնը իրեն ինչայ . ուստի առանց ուշացնելու Պիանքի Ղիօլանիին իր սահմաններէն դուրս հանեց : Բայց անոր պէս խորհուրդ և խօսող օրագիրները սկըսան կառավարութեը դաշնու խօսքը խօսել . որպէս թէ օտար տէրութեան մը խօսքովը՝ իր երկրին մէջ հրատարակուած լրագիրներուն աղատութիւնը կը խափանէ : Եւստի գանգաւոր Պիանքի Ղիօլանիին տէրութիւն ընելու մտքով չէ . կը վախնան որ օր մը իրենց ալ աւար պէս կ'ըլլայ . յանցանքներն նոյնը ըլլալով՝ նոյն պատժոյ արժանի ըլլալնին կը հասկընան :

ՏԱՆԻՄԱՐԻԱ : Շէզվիկ—Շօլդայնի դքսութեց դէմ Տանիմառքայի տէրութիւնը պատերազմի մէջ է : Յուլիոս 24 ին քանի մը անգամ երկու կողման զօրք իրարու հետ զարնուեցին ետքը՝ 25 ին Շէզվիկ քաղաքին մօտ Իճրէտ ըսուած բլուրներուն առաջ մեծ պատերազմ մը եղաւ : Շէզվիկ—Շօլդայնի բանակին զօրապետն էր բրուսիացի Վ իլլիոն ձէնէնալը , որ աղէկ դիրք մը բռնած էր . որովհետեւ յիշեալ բլուրները ինքն էր գրաւեր . ուստի պատերազմը 12 ժամ քնց չարունակ : Քառնի որ Վ իլլիոն բլուրներէն չէր զատուած՝ տաւ նիմառքացոյց բանը գէշ էր . աւրուելով ետ դարձած ատենին Վ իլլիոն իրեն կեցած տեղը ձգեց , ասանց ետեւէն ինկաւ : Եւստի բլուրներէն բաւական հեռացաւ , տանիմառքայիք ետ դարձան . և այն ատենը Շէզվիկ—Շօլդայնի զօրքը կատարեալ աւրուեցաւ : Եւստ կուտայ վրայ տաւ նիմառքայիք Շէզվիկ և Իքէրնիօրտէ քաղաքները առին : Օրագիրները քաղութեան կողմանէ Շէզվիկ—Շօլդայնի զօրքը կը գովեն . բայց պատերազմական ճարտարութեան և մանաւանդ յաւմառութեան կողմանէ տանիմառքայիները գերազանց երեւեցան . և յայտնի է որ՝ պատերազմը յամառողները և պատերազմէն շուտով երես չի դարձնողները կը վաստակին :

Շուէտէն շատ զօրք խառնուած է Տանիմառքայի բանակին : Կերմանիայի այլ և այլ գաւառներէն ալ տէրութիւններուն յայտնի հրամանը չըլլալով շատ զօրապետներ և զօրքեր գալցած են . շատ տեղէ ալ ստակով օգնութիւն կ'ընեն Շէզվիկ—Շօլդայնի . և այս օգնութիւններս աւելի շատցան ասանց յաղթութեւն լուրը տարածուելուն վրայ :

ԲՕՐԴՈՒԿԱ : Վերելիայի միացեալ նահանգաց հասարակապետութեան Բօրդուկայի տէրութեան նէն ըրած պահանջները և պատճառը ասիկց առաջ պատմած եմք : Բօրդուկայի տէրութիւնը աւերիկացոյց վճարմանը ընելու յանձնառու չեղաւ . ուստի Վերելիայի Վ իլլիոն կեցող դեպոս

